

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 27. oktobra.

Od spoštovanega narodnjaka smo prejeli sledeče pismo:

Z veseljem sem čital članek v 237 številki vašega lista, v katerem poudarjate, da je in kako je v slovenskem narodnem taborju mogoče najti „modus vivendi“ mej napredno ali liberalno-narodno in mej konservativno ali klerikalno stranko. Necega poravnania na edino narodni podlogi je res treba in ker se to čuti na obeh straneh, je tudi lahko izvedljivo, ako naši protivniki ne terjajo od nas, da mi svoje prepričanje zatajimo, in tudi mi njim pustimo njihovo preverjenje, — ako vi v liberalno-narodnih glasilih odjenjate polemizirati, naši klerikalni rojaki, pa nehajo vsacega narodnjaka od javnega dela za narod in slovenstvo odrihati, kateri se jim ne zdi prav po njihovi izpovedi. Da bi se mi za karliste ali za legitimiste navduševali, da bi za razbitje narodno zedinjene Italije in za zopetno zgradbo papeževskega posvetnega vladarstva poganjali itd. itd. — o tem pač nij govora, tako malo, kakor mi ne zahtevamo, da naj naši protivniki v domačem taborju k našemu izpoznavanju pridejo in se poliberalijo.

Še bolj morda kakor na političnem, je treba da se na literarnem polju nekako prestrojimo in zedinimo. Poglejmo „slovensko Matico“. Ali bi ne bil ta naš zavod ves drugačen lahko kakor je? Ali bi ne mogel originalnih spisov izdajati več in boljših? Ali bi ne mogel odbor imeti več literarno dobro izobraženih življev v sebi? Jaz pravim da! Ali dozdej so se dorasli mladi možje slovenski, torej oni življi, iz katerega bi moralo rasti slovstveno delo, nekako od-

tezali „Matici“ in sploh literarnosti. Tu je treba pomagati, in sicer uže pri letošnjih volitvah v odbor. Mi moramo zahtevati, da se voli polovica naših, polovica „starih“, ako ne, potem to se ve, da mora biti zret borba. A borba mej strankami stvari sami in slovenstvu morda na nobenem polju toliko ne škoduje, nego na literarnem. Za to je vsakako poskušati, ali se tu dá edinstvo z lepo doseči, edinstvo v narodnem delu. Pričakujemo v tem od one strani odgovora. Predno pa ga dajete, premislite gospoda, da vsa Slovenija, kolikor je dan denes oživljena, bila je po naših literatih oživljena in sploh je narodno slovstvo podlaga vsega. To važnost narodnega slovstva pred očmi imejmo, pa ljubezni do domovinske stvari z vida ne izpustimo, in pravo bomo zadeli v svojih sklepih.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. oktobra.

V **državnem zboru** je zadnje soto Neuwirt interpeliral vladu o vseh razpravljanih, ki so se godila mej Rusijo in Avstrijo zaradi trgovinsko-političnih razmer teh dveh držav. — Kronawetter je nasvetoval naj se odsek postavi, ki bode pregledal postavu o združivanju in o družtvih z ozirom na to, kako so dozdej politične oblasti delale s to postavu (namreč shodov ne dovoljevale, jih razpuščale itd.)

Konfesionalni odsek je imel zaupno sejo, v kateri je sklenil pododseku naložiti, naj izdela osnovo postavu o civilnem zakonu. — Ker je minister Stremajer povedal, da ta postava zdaj nij „oportun“ in ker je slišati, da v višjih krogih smatrajo konfesionalno postavodajo za zdaj izvršeno, — smo radovedni ali bodo ustavoverci imeli

poguma dovolj omenjeno postavu pred zbornico prinesiti. Angažirani so.

Dunajska „Sonn- u. Montags-Ztg.“ pravi, da se v cislajtanskih vladnih krogih bojé bližnje zime, ker vpliv ustavoverne stranke na Dunaji pada. Tudi gospodarstveno stanje je žalostno in se z ustavovernimi časnikarskimi frazami ne da pokriti.

V **Pragi** pri volitvi v starem mestu so imeli ustavoverci za 100 glasov menj, nego pri lanski volitvi. List „Svoboda“ piše uže, da bi šli Mladočehi v državni zbor in tam delali na to, da bi se vsem narodom pravica izkazala. „Posel z Pr.“ meni, da se obe češki stranki ne dasti več zediniti.

Vnanje države.

Iz **Španjskega** poročja „Correspondenzia“, da je Don Alfonzo prekoračil reko Ebro s tem namenom, da popusti Dona Karlosa in Španjsko, (kar pa nij prav verjetno). Oddelek, ki je kril Dona Alfonza, je izgubil mnogo mrtvih in ujetih.

Španski poslanik je v **Londonu** zahteval od lorda Derbyja, da se bolje stražijo morske luke glede karlističnih pošilanj v orožji. Derby pripisuje v svojem odgovoru nadaljevanje domače vojske tudi pomanjkanji rodoljubja pri španjskem narodu, ter pravi, da bi domača vojska bila uže davno nehala, ko bi španjsko brodovje in španski uradi gledé karlističnih vojnih pošiljatev storili na morji svojo dolžnost.

Mej **Elsas-Lotaringci** so v novinah o vprašanji govori ali bi se njih poslanci udeležili državnega zboru v Berlinu ali ne. Liberalci ostanejo najbrž doma, ker ne spoznajo, da bi pravno k Nemčiji pripadali, nego hočejo zopet spojeni biti s Francosko. To je tudi velik razloček pasivnosti njihove in nprimer češke, katera prizna Avstrijo.

Nemškemu zaveznemu svetu p redlo ženi proračun vojne marine za 1875. l. kaže 19 milijonov rednih razhodov, izrednih pa 11 milijonov mark, prvih tedaj za 5 milijonov več, zadnjih za 28 milijonov manj.

Listek.

Iz Sankt-Peterburga.

[Izv. dop.]

I.

(Dalje.)

Glej! pridejo 3 menjše dekletce s uže nekoliko bolj ženato spremljevalko. Vsedejo se k nama, in tu ti je vike in smeja, date uže ušesa bole. Obrazi devičini kažejo plemenito rojstvo. Jaz sem čisto zamaknen, kak te djevočke prekrasno, čisto, lahko razumljivo, milo govore, govore — nemško, francosko, a večinoj rusko, in glej kak prijazna je na pogled spremljevalka, pade jej zontik na tla, brž sem bil, pobral ga, a za to dobil — „blagodarjū vas“! — Prišel sem v razgovor o istem predmetu, katerega vam denes razpravljam. In vedi, uznaš sem iz njenega razkaza, da je ona sicer rojena v Lyonu, a da se je morala marljivejše

učiti ruskega jezika, če je hotela ostati v familiji admiralitetskega čina, nego se pri vas uče činovniki slovenskega, kljubu ministerskih ukazanj in glasovitega XIX. §. vaših osnovnih postav. Kakor mi je pripovedovala, boljši krogi pri odreji otrok gledajo posebno na to, da se podloga položi v materinščini, a za njo pride francoščina, nemščina, angleščina, posebno v novejših časih. Tako delajo rojene ruske familije, a prošle rodbine delajo po svojem, kar pa tukaj nema nikake veljave. Glede na to, da je inostranega ljudstva v resnici mnogo tukaj, karp ne more ravno lahko drugače biti, če pomislimo, da je Petrograd odlično trgovsko mesto, bi se resnično moglo tožiti nad inostranstvom v ruske stolici; a rojena ruska semejstva nijso kukavice, — odpadnice, ona se čute takih, kakoršna so v istini — ruskih. Ona stranka rojenih Rusov, katera je nekoliko sorodna s slovenskimi želoarji, ker tudi ona vse tuje do neba povzdiguje, po-

staje od dne do dne menjčiselna, kar mi je povedal mož znatnega poklica in dobro seznanjen z ruskimi razmerami in onimi žurnalnimi organi, katerim je prelepa naloga, najvažnejša pitanja onih rešiteljno dogajati. Isto tako naravno je, če imajo tukaj živeči Nemci i Francozi svoje časopise, pisane v njihovih jezikih, da se najdejo velikanske knjigarne, prodavajoče večinom francoske ali nemške knjige, da celo „deutsche wurst-handlung“ najdeš tu, kar pa ruskega značaja Sankt-Peterburga čisto nič ne alterira, in belo Ljubljano bi vi jedva bili pri volji smatrati nemško, če bi tudi vsi vaši klobasarji vsak po tri, ne v ljubljanskem, no v vsakrjem severonemškem dijalektu pisane nadpise navesili po stenah svojih klobasnic.

A ostanimo v „sadu“ Aleksandrovskem; krasnejšega kraja ne znam bralcu odkazati za miren oddihljaj; a jaz pojdem „ex officis“ še na dve mesti. Peljem se na „kón-

Povest *Arnimovega* zápora še nij do nobenega konca prišla. Nemški listi pripovedujejo, da se je Arnim le za to branil pisma izročiti, ker so osobna, in ker jih hoče rabiti proti Bismarku, da se osobno opraviči v možnih napadih. — Necemu francoskemu listu „Gazette de France“ se pak iz Berlina piše, da je „zarota“ starokonservativcem z Arnimom na čelu uže precej časa stara, ter je na to merila, Bismarka odpraviti od državnega kancelarstva.

Dopisi.

Iz Gorenjskega 24. okt. [Izvirni dopis.] Bral sem v prilogi „Slov. Naroda“ k št. 241, 22. oktobra 1874, da poslanec dr. Poklukar v XII. seji zborovanja mej drugimi točkami tudi to-le stavi, namreč, da naj c. kr. vlada naprosi, z ozirom na obžalovanja vredne razmere na Gorenjskem in Notranjskem po vsi moči si prizadevati, da se zavlečene obravnave zaradi odveze in uravnave zemljiških služnosti kar naj hitreje končajo, — ter da je dr. Razlag ta predlog podpiral.

Na Gorenjskem so posebno gozdne reči grozno zamotane tako, da kmet ne ve, je-li pečen ali kuhan. V gozd se tako rekoč še pokazati ne sme. Čudno je to, da se kmetom še potrebna drva za kurjavo ne skažejo. Sam sem jih slišal tožiti. Strehe in pode imajo nekateri vse raztrgane, pa ne morejo dobiti toliko lesa, da bi si jih popravili. Kako je to, da so pred nekaterimi leti smeli ne le za domače potrebe, temuč tudi za kupčijo sekati, zdaj pa naenkrat nemajo nobene pravice več? Ko bi si gorenjski kmet z živinorejo ne pomagal, mora lakote poginiti. Kdor gorenjsko pozna, bode vedel, da se na polji ne pridela toliko, da bi se moglo žito prodajati. Živinoreja je poglavitni faktor za Gorenjca, živina mu da toliko, da more davke in druge denarne potrebe plačati. Za to opomenimo tudi naj se pri uredovanju gozdnih homatij to ne prezira, temuč naj se kmetu vsaj še paša pusti, če se mu drugo uže vse misli vzeti, kakor namreč kmet sam pravi, da mu bodo vse pobrali, ker on to tako sodi, da denar vse premore. Kmet pa denarja nema in se tudi pravdati ne more.

Pravijo sicer, da se paša kmetu ne jemlje; ali faktično je to drugače. Ravno letos se je to pokazalo, ko so se ubogim ljudem koze pobile ali pobrale. In ljudje so vedeli

povedati, da je g. Seitner rekel: „Letos bomo koze, drugo leto pa še ovce“. Tako sem slišal tačas govoriti, ko so se koze pobile. In gospod Seitner se je neki zanašal, da, ako bi se kakemu gozdnarju le kaj primerilo pri rubovanju, se bodo kmetje kot puntarji tožili, in vlada bo dala vojake, da kmeta pomečkajo. Ali je gospod S. res tak plan imel, kmeta na ta način tlačiti in mu vse pobrati, tega mi on nij pravil, pač sem pa to slišal od kmetov.

Letos spomladi, ko je šla živina v planino, so gozdarji na Veliki ravni volarju bajto požgali, ba bi ne imel nikjer prenočiti, in bi ne mogel zavoljo tega volov pasti. Gozdarji so dobili namreč povelje, da naj volarju bajto poderó. Toda po dnevi tega posla nijso upali izpolniti. Šli so zaradi tega po noči na delo. Bilí so menda trije ali štirje. Eden izmej njih pravi, da bodo svoje delo, najhitrejšje dovršili, če bajto kar zažgo. Res, ta nasvet se sprejme in bajta pogori.

Volar se vé, je bil zdaj brez svoje bajte, ko je prišel v planino, uselil se je v neko tujo, menda v Jamrovo. Zdaj pride neko jutro gospod Seitner k njemu v bajto, ko je ravno kosilo kuhal, namreč žganjce in na ognju je imel ponvico z zabelo. Gospod S. vzame lonec z moko in ga vrže iz bajte, potem pa še ponvico z zabelo.

Te prigodbe mi nijso samo kmetje pripovedovali, temuč pravil mi jo je ravno tako tudi neki gozdar in ne dolgo po tem še drugi, ki pa nij rad povedal vsega, in je na zadoje rekel: „Jaz bajte nijsem zažgal, zažgal jo je K.“ —

Kaj mislite g. S., da bi bil kak gorenjski neizobraženi kmet tak, da bi vrgel neznanemu tujcu, če bi kuhal tudi v njegovi (kmetovi) bajti, lonce in jed izpod strehe. Gotovo ne! Opozorujemo visoko vlado in tiste gospode, ki bodo pri uravnavanju imeli besedo, da bodo vedeli, kakošne sovražnike ima kmet. Gorenjski kmet je ubožen, kolikrat nij solda pri hiši, da bi se sol kupila. Zato menda ne bo treba g. S. Gorenjca učiti, podmet ali močnik jesti, katero nalogo si je menda sam postavil. Gorenjec je delaven in zna tudi kako težavo prenesti, in če g. S. misli, da ima Gorenjec, bog vé, kaj na mizi, se moti. Pri nas je žganec in krompir pa zelje in črn kruh vse, kar je dobrega.

Bral sem enkrat v „Tagblattu“ in „Slo-

venskem Narodu“ nek sestavek o industrijalni družbi in o gorenjskih gozdnih razmerah. Toda reči moram, da je bilo v onem sestavku dosti napačnega. Uže to se mi nij pravičuo zdelo, ko je bilo vse za splošno povedano, čeravno so se morebiti posamezne fakte enkrat ta v tem, drugikrat, drugi v drugem kraju in morebiti ne večkrat ko enkrat zgodile. Bila me je misel tudi oni sestavek ves popolnem pojasniti ali to sem opustil, ker je bil ravno popred „Slov. Nar.“ konfisciran, ko je prinesli imel nekaj iz Bleda, o teh zadevah, in pa zavoljo tega sem to tudi opustil, ker mi je pri neki točki manjkalo števil.

Naj uže bodejo stvari kakoršne hočejo, naj si misli g. S. kar si hoče; Gorenjec uže pravi: „Do smrti bom prestal, če me za prag narede, in drva na meni sekajo.“

Deželnemu zboru pa bodo Gorenjci hvalo vedeli, ker se je nanje spomnil.

Iz pod Žalca v mariborski okolici 20. okt. [Izv. dop.] Ker od nas nij nobenega glasu, utegnil bi marsikdo misliti, da se nam v vsem dobro godi, ter da se nemamo o ničem pritoževati. A žalibog vsestransko nas tlačijo neugodne razmere. Naš letni pridelek je kaj majhen. Škodoval nam je bil v spomladi mraz, potem pa toča in nevihte. Ajdo je komaj vsejano poplula ploha, ki je mnogo rodovitne zemlje iz našega bregovja nesla v Dravo. Sadja nemamo nobene, tudi vinogradi bodo težko povrnilí trud enoletnega obdelovanja. Naše srenjske ceste so zelo zanemarjene. Konec meseca julija je huda voda razdjala cesto po brestrničkem*) grabnu in od teh dob krešejo naši kmetje, vozeči vejnik, drva in mnogo drugega lesa na Kamco in Maribor, po trdem kamenju, ter si poškodejo živino in vozove. Županoma, križanskemu in brestrničkemu, pa se nij vredno zdelo za popravo cest skrbeti; menda nijsta imela časa, ker vedno Seidlu „mamelukata“.

Vrh tega je pa naše ljudstvo nevedno in nezmožno pomagati si, ker nema pravega poduka niti v šoli niti ne v cerkvi. Mesto da bi se na pameten način dramilo in budilo zaspane duhove, ki itak nemajo pojma o klerikalcu ali liberalcu, vlada temveč pod geslom „vera je v nevarnosti“ škodna

*) Narod pravi: Brestrnica, Nemci so naredili Tresternitz.

noj želéznej dorógi“ za dobro polovino ure daleč po Nevskem prospektu nazaj od admiralitete, in memo veličastnega „pámjatnika Jekaterini II.“ pridem v „departáment ministerstva naródnago prosvěščenija“. Da porčrji in druga nižja služničad govori samo po ruski, to je vse dobro in samo po sebi razumno. A pridem k glavnemu šefu, ter mu pomolim svoj potni list, pisan v krepkej celjskej nemščini; bere ga, pogleda me, a po tem — začne govoriti z menoj — po ruski, želéč mi srečen prihod itd. v Sankt-Peterburg, dasiravno je iz pasa mogel razvideti, da ima predsoj tujca, komaj prišedšega na Rusko, in moje ime takže me nikde ne opravlja panslavista starodavne sorte.

To me je jako iznenadilo in prav jasno priča, koliko veljavo ima v ruskih vladnih in činovnih krogih inostranstvo, i to se mi dozdeva normalno do vskrajne mere, kakor se pri vas šopiri še nenormalnost s najtužnejšimi posledstvi.

Na potu v Peterburg posrečilo se mi je, seznaniti se z „načálnikom Imperátorskoj školi verhovój jézdi“, g. F. D. Weismanom, kateri je, kakor mi je sam pravil in kakor tudi njegovo ime priča, rodóm Nemec. A on se je jako žalil nad tem, da je v Sankt-Peterburgu od mladih let živeč svoj mäterinski jezik tako pozabil, da le za vso silo spravi kak pravilno izražen nemšk stavek črez ustnice.

Tu zahajam večkrat, in ti dobri ljudje imajo toliko potrpljenja z menoj, da rajši poslušajo mojo robato ruščino, nego da bi govorili z menoj po nemški, dasiravno gošpa odlično nemški umeje. Ta gospodin zavzima uže visoko mesto, je prejel od avstrijskega cesarja za časa njegovega obiska v Sankt-Peterburgu Fran-Jožefov red, pride v najvišje kroge, sosešno vojaške, a slabo govori jezik one dežele, kde so „pickelhaube“ doma, in katera z njimi gotovo tudi na ruski vojaški svet mnogo deluje, kar nam

pa le jasno kaže, kako se tukaj spoštuje „die sprache der denkenden nation“.

Lehko bi še nadalje razkazeval o enacih slučajih, a menim, da sem navel primerov dovolj; posebno novega bi vam nevedel više povedati v tem zmislu, in to ne, če bi vam hotel tudi opisovati javne koncertne večere v zdajnjih dneh, kakoršnih je tukaj na obilno. Povsod zavzima ruščina svoje častno mesto kot jezik naroda, kateri broji nad 60 milijonov lic; le v „zoologičeskem sadu“ sem enkrat slišal komika peti Heine-jevo „du hast ja die schönsten augen“, a pomnite, da je bilo to strašna parodija in kakor se je meni dozdevalo, ne majhena klofata nemškim, po Rusiji sploh, a posebno po Peterburgu pohajkovajočim artistom (bog mi grehe odpusti!). Če bom z vsem drugim tudi tako zadovoljen, kakor sem zadovoljen s Peterburžani v tem obziru, no potem si ne želim večje sreče nigde.

(Konec prihodnjič.)

jezljivost in nesterpljivost, napáda se, tukajšnjim prebivalcem še neviden nasprotnik in tako se le plaši, draži in razdvojuje. Razbegan narod pa neizmerno škodo trpi, ter nema pravega zaupanja do nikoga. Dokaz temu so uže lanske volitve volilnih mož. Duhovnik je na vso moč delal proti Seidlu a prvotni volilci, njegove ovčice, so se mu skoraj vsi izneverili, ter pali v žrelo nemčurjem. Smemo li upati poboljšanja, je-li voditelj stopil na pravo pot? Kam hočemo potem deti izrek duhovnika, ki je djál, da mu je nemški Seidl ljubši nego liberalen Slovenec?! Da žalostna nám majka ako je Vam slovenska narodnost stoprv druga če ne zadnja stvar. Kdaj pridete do zrelega mirnega izpoznanja, da moramo narodnjaki vsi biti in v tem tudi složni kolikor se da?

Koliko škode in krivice se nam pa še na našej mladini v šoli godi, to je pokazala skušnja, ki je bila dne 7. okt. v pričo tukajšnjega šolskega sveta, katerega udje so slepi in gluhi prikimovalci svojemu načelniku poslancu Seidlu. Osupnilo nas je, ko smo slišali v tej šoli, katero obiskujejo le slovenski otroci, prvokrat nemški očenaš, ko smo slišali, kako se podučuje v prav hlapčevskem jargonu, ki je zmes iz slovenščine in nemščine, kako se računstvo, zemljepis itd. porabi v to, da se slovenski otroci z nemščino trpinčijo, ter kako se neumnim nemčevanjem zaduše najblažji darovi naše mladeži, t. j. krepkost in gibčnost mišljenja in veselje do uka. V mislih nám je bilo takrat poglavje „o pedagogični surovosti.“ Je-li se čuditi, da iz takih šol izidejo take brezvestne ničle, kakor je veliko naših kmetov, ki potem pete ližejo vsakemu tujcu? Studilo se nam pa je, ko je po dovršenem izpraševanju v slovesnem govoru, ki ga je čital prvi izmed učencev, učitelj dal slávo zapeti svojemu zaščitniku „visoko častitemu gosp. Konrad Seidlu.“ Menda je hotel pod to slavodatko skriti vso svojo zmožnost. Smešno je bilo na to videti, kako je isti „visoko častiti gospod“ učitelja na posodo vzal, ka mu je tolmačil odgovor na učence. Jaz, nevesč kitajščini ne bi si upal nadzorovati kitajskih šol, a kaj to mar nemški oholosti? Najbolj smešno pa je bilo sledeče. Seidl je bil tam obljubil pridnim učencem, da dobodo letos šolsko veselico; letos pa jih tolaži do drugega leta in sicer zato, ker so zdaj slabi časi, slaba letina, ter še v šolsko blagajno nij prišlo nič denarja. Tedaj prazna šolska blagajna skazi učencem edino veselje, ki bi ga morda imeli? Znano pa je, da slovenski rodoljubi in prijatelji mladine na svoje stroške napravljajo take veselice, torej so samo „Seidlovci“ taki šolski prijatelji, ki se izgovarjajo na prazne žepe. — Zagotavljamo vas pa, da vaše veselice še prihodnje leto tudi nij trebá.

Ob nemškeji meji, pa tudi drugod blizu nemčurskih mest in trgov se opazuje žalostna prikazen, ka ljudstvo svoj jezik od dne do dne bolj pači usiljevalno se nemščino. Uzrok temu je znan, a mnogokrat tisti največ zakriva, od katerih se sme terjati, da uče ljudstvo čiste slovenščine. Ima n. pr. nemarnih učiteljev, ki se predržno, ljudstvu tako-le govoriti: „od bezirkshauptmanschafti Marburg“ ali pa „od obmana našega ortsschulrata se vam pusti kundati itd.“ Tudi iz lece se sliši še tu pa tam prav „ver-

derbaná špraha“. Tako nemčarenje mora vsacega Slovence razsrditi, tudi pošten Nemec bi se moral zahvaliti za enako oskrbenje svojega jezika. In vendar se to prime neizobraženega ljudstva, ker čuti potrebo pridobiti si mnogovrstnih izrazov; jih torej jemlje, kjer jih dobi. Prepričal pa sem se, da si ljudstvo čisto slovenske izraze enkrat ali dvakrat izgovorjene za vselej zapomni. Kako lahko bi bilo tedaj, ljudstvo toliko izobraziti, da bi razumelo vsak slovenski spis. Zatorej se obračam do vseh naših učiteljev, posvetnih in duhovnih, posebno ob naših narodnih mejah, katerim je mar obstanek naše slovenske narodnosti, ter jim iskreno na srce polazem, naj govore čisto slovenščino vselej in povsod, kjer koli se pečajo z ljudstvom, ali mladim ali starim. Njih zasluga za narodnost bode velika.

Z Dunaja 27. oktobra. [Izv. dopis]. (Dolenjska železnica) Gotovo vas bo demikalo pozvedeti, kako stoji kaj z dolensko železnico Ljubljana-Karlovec. Iz prav dobrega vira vam povem, da minister Banhans neče ničesa slišati o zidanji te železnice, in vse, kar hoče storiti, je to, da bi poslal par inženirjev, da bi železnico premirili. Vendar naši poslanci zaradi tega še niso obupali, da bi se stvar še v tej sesiji ne rešila — ugodno, posebno ker nij kakor znano ogerska vlada nikakor nasprotnica te črte. Dobro bi bilo potezanje naših poslancev podpirati s tem, da bi občine na Dolenjskem, vse, tudi tiste, ki ne leže ob projektirani železnici, pošiljale peticije na obe hiši državnega zbora in v njih posebno siromaštvo, prouzročeno po nevihtah naglaševali. Sliši se tudi, da mislijo tudi dolenski mesta poslati v tej zadevi deputacijo do cesarja, kar gotovo ne bode brez uspeha. Peticije naj bi se poslale brž kateremu naših državnih poslancev dr. Vošnjaku, dr. Razlagu, Pfeiferju, Barbu . . . da jih izroči.

Iz Zagreba 26. okt. [Izv. dopis.] Nemški pesnik Heine je nekde rekel, da je mej sto profesorjev 99 takih, ki za znanost samo krpe in prnje (nachtmützen und schlafrockfetzen) doprinašajo. Na našem vseučilišču so skoro sami mladi možje, — da ne rečem baš mladiči — za profesorje. Razen rektorja Mesiča, ki je tudi ud jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, nobeden njih še ne more pokazati na kakšno znanostno delce. Razen Mesiča so še vsi drugi v znanosti homines novi. Znanostne naše korifeje Rački, Bogišič, Jagič, Krek, Makanec so odbili ponujene jim profesorske stolice. Izgovarjali so se, kakor tisti svatje v evangeliji, ki so bili na pir pozvani, pa zavoljo vsakakoršnih izgovorov in pretvez niso prišli. Kaj je bilo drugega storiti, nego profesorske stolice blizu na tisti način popolniti, kakor na dalje v istem evangeliju stoji. — To je bilo sicer jako fatalno, nazadnje pa nesreča za naše vseučilišče vendar nij. Znanost na tihem zida, ženiji na skrivnem rastejo. Marsikateri ženij, ki se je na večer se z obskurnim imenom legel, prebudil se je v jutro kot korifeja svetovnega glasa. Pa kdo bi bil tudi dosedaj znanstvena dela pisal? zakaj? in za koga? Slovansko jezikoslovje in domača zgodovina, predmeta, za katera se inostrani znanstveni svet nij mnogo brigal, obdelavala sta se edino znanstvena pri nas. V raznih naravoslovnih disciplinah,

v narodnem gospodarstvu, v državoslovji itd. se pri nas skoro nič spomina vrednega ali novega storilo nij. Za prvi mah, dokler namerč lastnih originalnih del ne bodedo imeli, se bodedo morali s kompilacijami inostranskih autorov zadovoljiti, in te nam bodo tudi zadostovale, samo če bodo dobre. Domače vseučilišče bo pa tudi pri nas kakor se nadejamo, v kratkem obudilo samostalne znanostne preiskave in pa originalna dela.

Magjarski listi, na čelu njim „Pesti Naplo“ in „Pest. Lojd“. ljutijo se, da pri slavnostih otvorjenja vseučilišča nij bilo pri nas več kakor celih dveh magjarskih zastav razovešenih, da se nij nobena napitnica napila ogerskej kraljevini, ter da so bili zastopniki obeh magjarskih vseučilišč in magjarske akademije strašno hladno sprejeti. Ti trije prigovori so kolikor sicer resnično, toliko neopravičeni. Ogerske zastave naše občinstvo zato nij izobesilo, ker ogerske barve niso naše deželne barve, in ker smo mi v našej lastnej hiši avtonomni gospodarji. Ogerskej kraljevini se zato nij napilo, ker za to nij nobenega povoda bilo in ker se tudi hrvatskej kraljevini nij napilo. Ogerski zastopniki so zato hladneje odlikovani bili, ker njih magjarske govore skor nikdo razumel nij. Mi smo jih sicer spoštljivo, kakor se pristoji, poslušali, pa kaj so nam rekli, tega razumeli nijmo. Če je pa zastopnik slovaške matice, gimnazijski ravnatelj Čulen, v auli Magjarom politiške levite bral, kakor jim jih doma brati ne sme, če je rekel, da bodo Slovaki preko glav magjarskega naroda nam roko podali, če je vse to čuvši ogerski minister Pauler jeze in gnjeva skor bled skor višnjevoj postajal; kaj je to nas mar saj vendar mi za to ne moremo odgovarjati, kako Magjari s Slovani postopajo.

Naš sabor se je brž ko ne tje do božiča odgodil. Njegovo ravnokar skleneno zasedanje je bilo za naše zakonodajstvo jako plodno, njegova delavnost izredno blagoslovljena. Šolski zakon, zakon o preustroju deželne uprave, zakon o ustroju sodnij prve inštanice, o pogojnem odpustu kaznenikov, tiskovni zakon, porotne sodnije, zdravstveni zakon, zakon o svobodnem društvovanju, o odgovornosti vlade: vse to je naš sabor v razmerno kratkem času pretresel. Slava mu!

Domače stvari.

— (Zdravniško društvo) ima v soboto 31. t. m. zbor. Predava prof. dr. Valenta in dr. Drč. Tudi bode razgovor o difteritis-epidemiji, ki razsaja v Ljubljani.

— (V dež. šolskem svetu kranjskem) se je v zadnji seji sklenilo, da zaradi epidemične bolezni vnetice grla (difteritis) v Ljubljani, ne smejo otroci iz tacihi biš, kjer je ta bolezen, prej v šole predno je nevarnost nalezljivosti odstranjena.

— („Slovensko učiteljsko društvo“) v Ljubljani. Pri zadnjem obnem zboru voljeni odbor je imel 24. t. m. sejo, pri kateri je bilo navzočnih 7 odbornikov. Volil se je nov predsednik in drugi funkcionarji. Vsled odločne odpovedbe sedanjega predsednika g. Praprotnika volil se je za prvosednika enoglasno g. Stegnar, za namestnika g. Tomšič, za tajnika in blagajnika g. Močnik in za knjigarja g. Gerkman. G. Praprotniku se izreka gorka

zahvala za njegovo mnogoletno uspešno delovanje.

— (V Ljubljani) se bode zidalo poslopje za izobraževališče učiteljev in učiteljic. Ministerstvo je uže naročilo deželni vladi, naj ugoden prostor poišče in pripravi stori.

— (Ljubljanski mestni zbor) je v predvčerajšnji seji sklenil za severnopolarce 200 gld. darila dati. Če nij več mogel, naj bi bil še to pustil in molčal ker to, mej 20 ljudij one ekspedicije razdeljeno, je berašk dar, ne pa „nationalgeschenk“. — Dalje je sklenil nov most zidati čez Gradasičo v Trnovem, in poslati peticijo na državni zbor za dolenjsko železnico. (Primeri o tem naš dunajski dopis.)

— (Učenemu predsedstvu ljubljanske deželne sodnije) bodi zopet enkrat ponavljano in povedano, da so po sodbi vseh pametnih ljudi, njegovi razpisi adjunktskih služeb v uradni „Laib. Ztg.“, s terjatvijo „kenntnis der krainerischen sprache“ tako dolgo gotovo odurna in neumna politična starokopitna mrzost do našega jezika, dokler v „Wiener Ztg.“ ne beremo razpisov, v katerih se terja „die kenntnis der niederösterreichischen sprache“, ali v „Klagenfurter Ztg.“ „die kenntnis der oberkärntnischen sprache“. — Čemu leta 1874 te politične modrosti prodajate?

— (Za sirarstvo) v naših planinah je razpisano več daril, eno po 500, dve po 400 in dve po 300 gl. za katera se mogo potezati sirarska društva, ki delajo uže vsaj od letošnjega poletja. Prošnje do 15. nov.

— (Iz zgornje Koroške) se nam piše, da se je vrozasluženi narodnjak, gospod Ferdo Vigele svojemu častnemu poslu, kot župan ziljsko-bistriški nekda odpovedal. Če se poročilo uresniči, bi bila gotovo velika škoda za vso ziljsko-slovensko dolino. Enacih mož, kakor je vsega spoštovanja vredni Vigele, ki je tudi utemeljitelj bistriške posojilnice, nam zelo primanjkuje!

— (Severni pol). V Celovci se sedaj med prebivalci na vabilo mestnega odbora nabirajo prostovolna darila za ude Payer, Weyprecht-ove ekspedicije. Nabira nekda neče iti, kaj od rok. Mestno starešinstvo nij privolilo ničesar, ker ima premnogo drugih stroškov za nujnostne mestne potrebe.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicne in stroškov; zdravi vse bolezn v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabost in bledanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicne, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastonj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,

Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih gradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d.

pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženji v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenji v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenji v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezn, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimper, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetje jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor

medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslci na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varadžin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tiščanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznađejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tuji.

26. oktobra:

Evropa: Vukovic iz Zadra. — Here iz Pešte.

— Pajer, Katuska iz Dunaja.

Pri Slonu: Winter iz Gradca. — Staber iz Kopra. — Turkuš od sv. Gore. — Winderman iz Dunaja.

Pri Malič: Klos, Ehrenfeld, Grog, Lindner iz Dunaja. — Herman iz Nahoda. — Jeruzalem iz Lise. — Erben iz Gradca. — Konstam iz Bavorskega broda.

Pri Zamorel: Kraus iz Celja. — Wolf iz Pulja. — Kunčič iz Dovjega. — Rosol iz Podklostra.

Pri Virantu: Gerger, Pečavar, Witinc, Kunc iz Rudolfovega. — Bregar, Vovk iz Višnje gore.

Pri carju avstrijskem: Pirc iz Tržiča.

Pri bavarskem dvoru: Ribano iz Vidma.

Zobni zdravnik

Dr. Tanzer,

docent zdravništva za zobé na c. k. univerzi v Gradcu, (306—1)

stanuje tu v Ljubljani, pri „Slonu“ štev. sobe 51 in 52, II. nadstropje, in ordinira vsaki den v zoboslovji in zobni tehniki od 8. zjutraj do 5. ure zvečer.

Ostane tu samo še 8 dnij.

Njegova c. k. potrjena Antiseptikon-zobna voda in Pulcherin-zobna pasta, dalje zobni prašek so na prodaj tu in pri g. Biršicu in Ed. Mahru.

Dunajska borza 27. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	70	„
1860 drž. posojilo	108	—	„
Akcije narodne banke	975	—	„
Kreditne akcije	231	—	„
London	110	35	„
Napol.	8	88	„
C. k. cekini	—	—	„
Srebro	165	—	„

Prodaja hiše in gospodarstva.

Prekrasno Taborsko posestvo na Visokem (Weisach), poleg Kranja, je takoj napredaj zaradi važnih rodovinskih pomér. Posestvo je na cesti od Kranja proti Kokri in Koroškem, ter je sposobno za vsako podvzetje. Pri hiši je kegljišče, vrt za zeljenavo in sadno drevje, poleg tega lepo zemljišče ob Kokri, ki je ugodno in pripravno za kakov pivovar ali pa mehanični mlín itd., sploh priporočam to posestvo kot plodonosno za vsako podvzetje.

Kupei naj blagovolijo do konca novembra posestvo ogledati.

Živina se pa 2. novembra proda na tržnjem semnji v Kranji po javnej dražbi.

Natančneje se poizve o posestvu in kupu pri lastniku Jan. Pavliču, domače Tabor na Visokem h. št. 7. (301—3)

Učiteljska služba.

Na dvorazredni ljudski šoli na Ponkvi se razpisuje učiteljska služba z letno služnino 550 gold., s priklado 50 gold. in prostim stanovanjem. Prositelji, kateri morajo biti zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, imajo svoje dostojno dokumentirane prošnje po potu predstavljene šolske gospodske poslati krajnemu šolskemu svetu na Ponkvi ob južnej železnici najdalje do 20. novembra t. l. (299—3)

Okrajni šolski svet Šmarje, dne 13. okt. 1874.

Prvosodnik: Haas, l. r.

Obežnik.

Ker smo sledeče že specialiteto po prav nizke ceni nakupili, je tedaj moremo tudi le po prav nizke ceni (192—2)

razprodavati.

S posebnim spoštovanjem

Dunajsko tisko-tovarniška založna na katun, Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3.

Cenik:

- 1 tucat batistnih rutic otroških z barvenim okrajem 85 kr.
- 1 tucat batistnih rutic dekliških z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 1.
- 1 tucat batistnih rutic damskih z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 1.30.
- 1 tucat jaconet-rutic damskih z barvenim okrajem gl. 1.60.
- 1 tucat žepnih rutic za gospe z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 2.50. Ravno isti prve sorte in elegantni gl. 3.
- 1 jedina damska rutica prve sorte batist-clair z različnimi monogrami črk, (všito ročno delo) 80 kr.
- 1 tucat belo-platnenih rutic gl. 2.
- 1 tucat angleško-zdravilnih frotirnih rutic gl. 3, pripravnije in bolj, nego goba.
- 1 tucat angl. piqué-obrisalov gl. 5.
- 1 tucat turšk. kopelnih obrisalov gl. 9.
- 1 par (2) piqué-odej na posteljo, z raznovrstnimi podobami in barvami gl. 6.
- 1 koberec pisane barve in strižnega blaga za predposteljo gl. 2.50.
- 1 koberec za predposteljo, večji gl. 3.50.
- 1 svilnata ruta damska za okolo vratu gl. 1.
- 1 svilnata ruta damska večji in iz elegantne robe gl. 1.50.
- 1 berol. voln. vratna ruta za gospe gl. 1.
- 1 berol. voln. vratna ruta iz elegantne robe gl. 1.50.
- 1 sviln. vratna ruta za gospe gl. 2.
- 1 sviln. vratna ruta iz elegantne robe gl. 3—4.
- 1 garnitura mizne naprave (pri obedu) za 6 oseb gl. 4.50.
- 1 garnitura mizne naprave za 12 oseb gl. 9.

Na posebno zahtevanje razpošiljamo tudi popolni cenik zaloge naše, dalje zagotavljamo, da pošiljamo le dobro blago, ter končno iskreno priporočamo našo firmo in závod.

Wiener Cattun-Druck-Fabriks-Niederlage, Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3, za cerkvijo, naproti zakristije.

Ta cenik naj se blagovolí shraniti, ker se le redko priobčuje.